

ТЕХНОЛОГІЇ ПРИВАТНОЇ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

ЗАХАРОВ О.І.

кандидат економічних наук, професор, директор ННІ менеджменту безпеки, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6429-8887>

У вітчизняній економіці відбуваються складні і суперечливі процеси які є наслідком глобалізації та економічної кризи. Вони чинять негативний прямий або опосередкований вплив на всі види економічної діяльності і стан безпеки підприємства. В таких умовах, їх керівники повинні постійну увагу приділяти питанням вдосконалення системи економічної безпеки. Виділяти для цього необхідні фінансові, адміністративні, інтелектуальні, кадрові, матеріально-технічні та інші ресурси. Тільки в цьому випадку на підприємстві можна створити ефективну систему економічної безпеки, здатну ефективно протидіяти існуючим загрозам і тим, які можуть з'явитися в майбутньому.

Створення сучасних систем економічної безпеки неможливо без активного впровадження інновацій в їх структури, управління, технічні засоби і технології, що використовуються. З огляду на те, що розробка і впровадження інновацій в систему економічної безпеки є складним видом діяльності, що вимагає значних інтелектуальних, фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, для його успішного здійснення необхідно використовувати всі власні ресурси підприємства [1].

В основі стратегії розвитку системи економічної безпеки підприємства має бути активне впровадження інноваційних рішень як головної умови її ефективної модернізації.

Інноваційний розвиток системи економічної безпеки підприємств залежить від багатьох факторів. Особливу роль тут відіграє позиція власників бізнесу і керівників підприємства щодо того, якою має бути система економічної безпеки. Вони повинні своєчасно і однозначно визначити роль і місце системи економічної безпеки на підприємстві, кількісні та якісні параметри її персоналу, покладені на неї функції і завдання, а також механізми управління і взаємодії, структуру і інженерно-технічне оснащення.

Розробка і впровадження інновацій в систему економічної безпеки підприємства є складним видом діяльності. Для успішного її здійснення необхідно використовувати всі власні ресурси підприємства в тому числі адміністративные, финансовые, интеллектуальные, правовые, материально-технические, кадровые и другие.

Важливу роль у розробці та впровадження інновацій відіграють обсяги і своєчасність її фінансування. Адекватне фінансування дозволяє залучати необхідних висококваліфікованих фахівців у сфері безпеки які здатні здійснювати розробляти та впроваджувати інноваційні рішення в системи економічної безпеки. Це важливо тому що в зовнішньому та внутрішньому

середовищі постійно викають нові та трансформуються існуючі загрози економічної безпеки. Все це потребує постійну увагу приділяти питанням модернізації системи економічної безпеки підприємства. Така модернізація можлива тільки за умови активного впровадження інновацій. Інноваційна діяльність в сфері забезпечення економічної безпеки сама по собі дуже складна.

На думку автора [2] «...інновації у сфері економічної безпеки - це розробка и впровадження нових форм організації системи безпеки, механізмів управління та взаємодії, технічних засобів та технологій, форм і методів протидії викликам, небезпеки, загрози та ризиків, застосування яких окремо в різних видах комбінації підвищує ефективність діяльності системи безпеки підприємства».

Інноваційні рішення можуть стосуватися вдосконалення практично всіх компонентів системи економічної безпеки підприємства в тому числі:

- організаційної структури штатного підрозділу економічної безпеки підприємства;

- механізму управління діяльністю системи економічної безпеки підприємства;

- механізму взаємодії внутрішніх і зовнішніх суб'єктів системи економічної безпеки підприємства;

- технології інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності підприємства та його системи економічної безпеки;

- технічних засобів забезпечення безпеки (системи відео спостереження та сигналізації);

- підвищення кваліфікації кадрів штатного підрозділу економічної безпеки;

- організації планування діяльності системи економічної безпеки;

- правового забезпечення діяльності щодо забезпечення економічної безпеки;

- технологій, методів і методик протидії різним видам загроз економічній безпеці підприємства.

Розробка і впровадження інновацій в системі економічної безпеки підприємства є складним видом діяльності, позитивні результати якої залежать від ряду факторів.

По-перше, необхідно, щоб керівники підприємства були особисто зацікавлені в інноваційному розвитку системи економічної безпеки.

По-друге, на підприємстві повинні бути відповідні фінансові можливості для здійснення інноваційної діяльності.

По-третє, підприємство повинно мати відповідні інтелектуальні ресурси для розробки і впровадження інновацій в систему економічної безпеки.

По-четверте, необхідні адміністративні ресурси для організації процесу розробки і впровадження інновацій в діяльність системи економічної безпеки підприємства.

По-п'яте, значний вплив на розробку і впровадження інновацій надає науково-технічний прогрес, в тому числі в сфері безпеки.

По-шосте, при здійсненні інноваційного розвитку системи економічної безпеки підприємства необхідно враховувати передовий досвід в цій сфері інших суб'єктів господарської діяльності, в тому числі і зарубіжних.

По-сьоме, успішна розробка та впроваджень інновацій в системі економічної безпеки в значній мірі залежить від правильного стимулювання фахівців, які задіяні для виконання цієї важливої і складної роботи.

Розглядаючи питання організації інноваційної діяльності в системі економічної безпеки підприємства слід враховувати, що «одним з найбільш цінних ресурсів підприємства є його персонал. Від рівня інтелекту, кваліфікації, явних и неявних знань, мотивації та інших якостей співробітників підприємства залежать всі напрямки його діяльності у тому числі ... розробка інновацій»[2]. На кожному підприємстві є висококваліфіковані фахівці, в тому числі в сфері ІТ технологій, безпеки, права, управління, економіки, фінансів, психології і так далі. Тому найважливішим завданням для керівників підприємства є ефективно використовувати наявний в їх розпорядженні людський капітал для розробки і впровадження інновацій в систему економічної безпеки.

Розробка і впровадження інновацій в систему економічної безпеки є складним видом діяльності, що вимагає творчого підходу і прийняття нестандартних рішень з боку керівників підприємства. Модель інноваційної діяльності в системі економічної безпеки підприємства представлена на рисунку 1.

Найважливішими її компонентами є система управління інноваціями та система економічної безпеки з усіма її складовими. За допомогою інформаційно-аналітичної підсистеми системи управління інноваціями, керівники підприємства отримують інформацію про зовнішні і внутрішні загрози, стан і здатності системи економічної безпеки адекватно протидіяти виявленим загрозам, сучасних технологіях і технічних засобах забезпечення економічної безпеки і передовому досвіду в цьому виді діяльності в нашій країні і за кордоном. Дана інформація є основою для прийняття рішення по модернізації існуючої системи економічної безпеки на основі розробки і впровадження інновацій.

Для того, щоб ефективно використовувати всі власні ресурси підприємства при здійсненні інноваційної діяльності необхідно створити творчі групи, в які повинні бути включені провідні фахівці необхідного профілю всіх структурних підрозділів підприємства. Це дозволить найбільш раціонально використовувати при розробці і впровадженні інновацій у систему економічної безпеки підприємства інтелектуальні та інші ресурси всіх структурних підрозділів підприємства. Одним з інноваційних рішень, яке здатне підвищити ефективність роботи системи безпеки підприємства, може бути використання технологій, які використовують у своїй діяльності приватні детективи. Технології детективної діяльності, в системі економічної безпеки підприємства це організаційно упорядкований комплекс засобів і методів отримання інформації необхідної для прийняття оптимальних рішень щодо протидії існуючим та можливим загрозам, добути яку іншим (НЕ детективним) шляхом неможливо або вкрай важко.

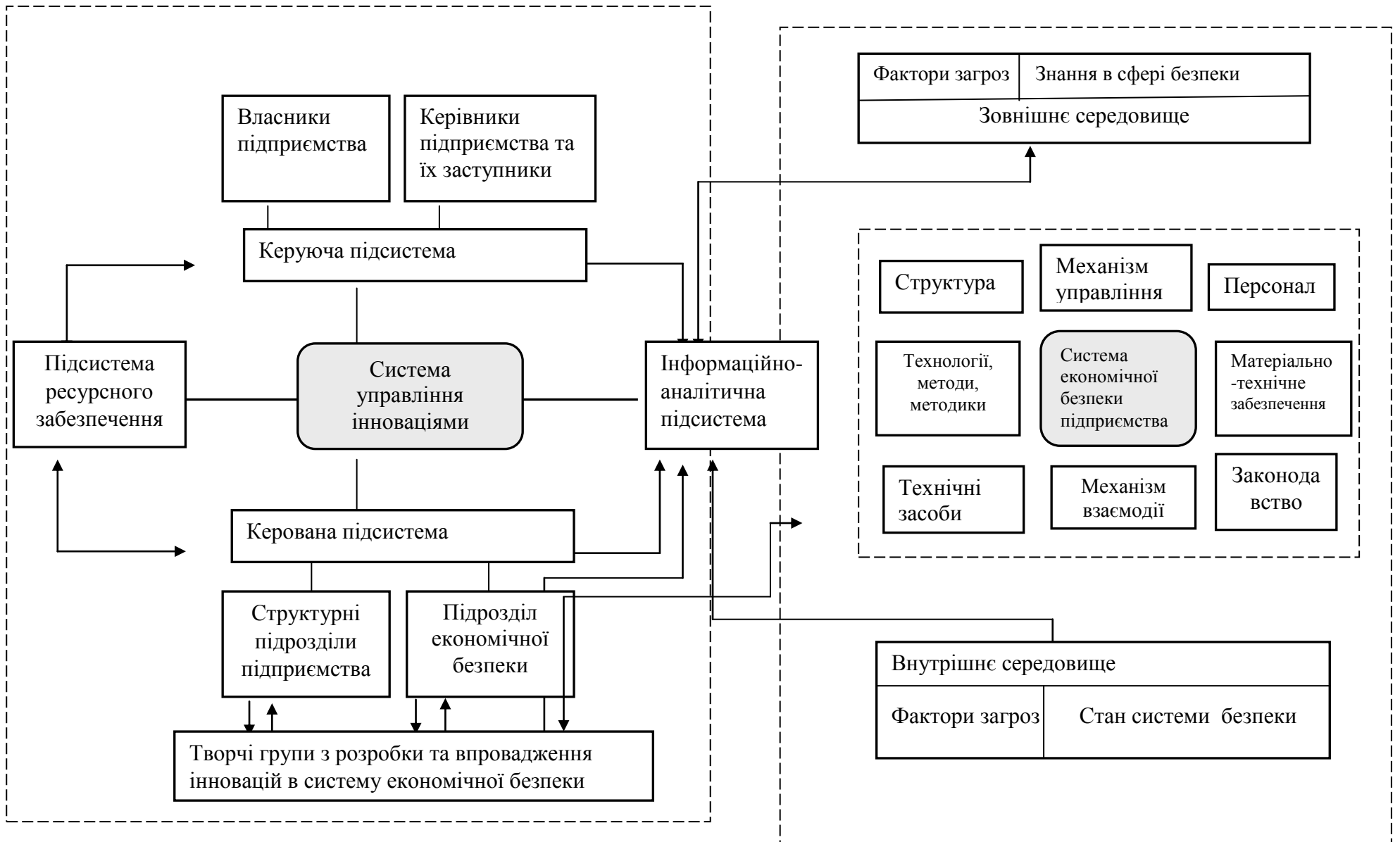

Рис. 1. Модель інноваційної діяльності в системі економічної безпеки підприємства

Джерело: розроблено автором

Технологія приватної детективної діяльності являє собою інтеграцію трьох ключових елементів: способу (методу) рішення детективного завдання; прийомів конспірації дій приватного детектива, якщо це обумовлено особливостями сформованої кримінальної обстановки; коштів (матеріально-технічних, адміністративних, фінансових), які необхідні для забезпечення ефективного застосування способу (методу) рішення детективного завдання.

Основними методами приватної детективної діяльності, які доцільно використовувати в системі економічної безпеки є опитування, наведення довідок, вивчення предметів і документів, огляд певних об'єктів, спостереження, підслуховування, інформування. Комплексне використання цих методів дозволить забезпечити ефективне інформаційне забезпечення діяльності підприємства та його системи управління. На основі отриманої інформації про процеси, що відбуваються у зовнішньому і внутрішньому середовищі підприємства керівники підприємства зможуть приймати правильні рішення як на стратегічному, так і на оперативному рівні управління його діяльністю.

Впровадження в систему економічної безпеки технологій приватної детективної діяльності дозволять поліпшити інформаційне забезпечення керівників підприємства про процеси, що відбуваються в економіці і особливо в тому її сегменті, де працює підприємство. А також більш ефективно проводити внутрішні розслідування спричинених подій, забезпечувати захист комерційної таємниці та інтелектуальної власності, проводити перевірку персоналу, протидіяти конкурентної розвідки і вирішувати багато інших важливих і складних завдань щодо забезпечення безпеки діяльності підприємства.

Інтерес бізнесу до використання приватних детективів в системі економічної безпеки підприємств обумовлюється також і тим, що успішно займатися приватною детективною діяльністю можуть тільки професіонали високого рівня. Вони повинні мати не тільки гарну спеціальну підготовку і володіти високими професійними знаннями, а й також володіти позитивними особистісними якостями людини, в тому числі розвиненим інтелектом, високою культурою особистості, чесністю, моральністю, цілеспрямованістю, відповідальністю та іншими. Фахівцям, що володіють такими якостями власники бізнесу і керівники підприємств зможуть довірити вирішення складних і відповідальних завдань по забезпеченню економічної безпеки. В тому числі тих, для вирішення яких необхідний доступ до відомостей, що становлять комерційну таємницю, розкриває сучасний стан бізнесу і перспективи його розвитку, а також в разі необхідності і до особливо конфіденційної інформації, в тому числі що стосується особистого життя керівників підприємства.

Однак приймаючи рішення про вдосконалення існуючої системи економічної безпеки на основі активного використання форм та методів роботи приватних детективів слід пам'ятати, що цей вид професійної діяльності в сфері безпеки в Україні знаходиться тільки в зародковому стані і в даний час не має чіткої правової регламентації.

Серйозною проблемою, що значно ускладнює активно впроваджувати досвід, накопичений приватними детективами в систему економічної безпеки є те, що до теперішнього часу в Україні не існує закону, який регламентує цей складний вид діяльності в сфері безпеки. Слід також враховувати, що приватні детективи не можуть використовувати в повному обсязі ті розшукові дії, які застосовують оперативні підрозділи правоохоронних органів і спецслужб. Все це створює серйозну загрозу для приватних детективів, які в результаті збігу обставин або випадковостей, можуть перетворитися з борців зі злочинністю.

І в той же час, існуючий світовий досвід, який показує, що приватна детективна діяльність набула широкого розвитку в багатьох країнах в тому числі в США, ЄС, Японії і інших. У цих країнах послуги приватних детективів користуються великим попитом, методи їх роботи вельми ефективні, що наочно проявляється в досягнутих результатах і задоволеності клієнтів. Тому використання світового і вітчизняного досвіду приватної детективної діяльності в системах економічної безпеки є одним з найбільш перспективних напрямків в їх розвитку. Однак слід враховувати, що ні в теоретичному ні в практичному плані ця проблема вітчизняними вченими і фахівцями в галузі забезпечення економічної безпеки глибоко не розглядалася. Тому впровадження технологій приватної детективної діяльності є новим, інноваційним напрямком в розвитку діючих систем економічної безпеки підприємств. Будучи складним напрямком професійної діяльності в сфері економічної безпеки приватна детективна діяльність здійснюється на основі принципів, які представлені на рисунку 2.

Рис. 2. Основні принципи здійснення приватної детективної діяльності

Джерело: розроблено автором

З огляду на правову невизначеність здійснення приватної детективної діяльності в Україні через відсутність спеціального закону що регламентує роботу приватних детективів, а також складність та відсутність традицій цього напрямку діяльності у галузі безпеки перш ніж приступити до впровадження її технологій в систему економічної безпеки підприємства необхідно визначити:

– завдання, які повинні вирішувати приватні детективи в системі економічної безпеки підприємства;

– методи, методики і прийоми, які дозволено чинним законодавством України використовувати приватними детективами в своїй діяльності;

– спеціальні технічні засоби і для яких цілей можуть використовувати приватні детективи у своїй діяльності;

– який підрозділ необхідно створити в структурі служби економічної безпеки підприємства для ефективного використання приватних детективів в системі економічної безпеки підприємства.

Використання приватних детективів для забезпечення економічної безпеки є складним процесом, який вимагає глибокого розуміння їх ролі і місця в системі економічної безпеки підприємства, а також які технології вони можуть використовувати для протидії існуючим загрозам у сфері економіки. На рисунку 3. представлена модель участі приватних детективів в здійсненні комплексної протидії загрозам економічної безпеки підприємства.

Дана модель показує, як можна досягти синергетичного ефекту в системі економічної безпеки. Для цього необхідно використовувати всі власні ресурси і підприємства, а також ресурси і технології правоохоронних органів, суб'єктів недержавної системи безпеки в Україні, в тому числі і приватних детективів. Це можливо тільки в тому випадку, якщо в системі економічної безпеки підприємства буде створено ефективний механізм взаємодії.

На думку автора [3] «.. механізм взаємодії в системі економічної безпеки підприємства - це сукупність внутрішніх і зовнішніх суб'єктів системи економічної безпеки, нормативно-правових баз і технічних засобів, що дозволяють планувати, здійснювати підготовку та проводити добре узгоджених за часом, місцем і змістом спільних дій з протидії факторам загроз економічній безпеці підприємства. Механізм взаємодії ... буде ефективно функціонувати тільки в тому випадку якщо всі його внутрішні і зовнішні суб'єкти в рамках своїх функціональних обов'язків отримають такі повноваження, які дадуть їм можливість ефективно, ініціативне і творчо працювати в системі економічної безпеки підприємства».

З метою ефективного використання ресурсів внутрішніх і зовнішніх суб'єктів системи економічної безпеки необхідно при визначенні завдань в системі економічної безпеки підприємства враховувати їх специфіку в тому числі: функції, повноваження, рівень професіоналізму персоналу, технічну оснащеність і інше.

Для фахівців в області приватної детективної діяльності існують багато напрямків діяльності в системі економічної безпеки підприємства. В першу чергу це стосується такого важливого напрямку в діяльності системи економічної безпеки як інформаційно-аналітична робота (рис. 3).

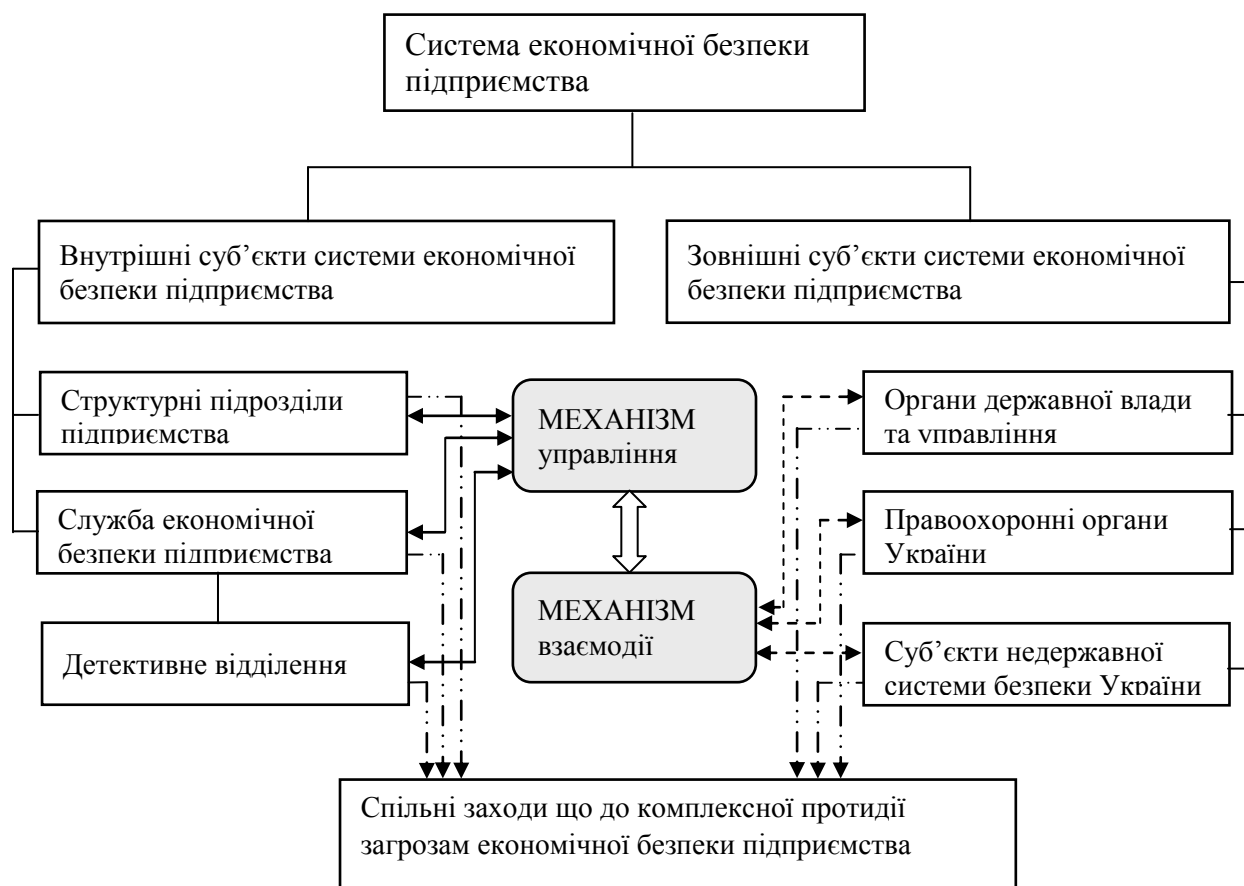

Рис. 3. Модель використання приватних детективів в системі економічної безпеки підприємства

Джерело: розроблено автором

Своєчасне отримання інформації про існуючі та нові загрози для діяльності підприємства, їх детальний аналіз і об'єктивна оцінка дозволяють здійснювати ефективне стратегічне і оперативне управління підприємством і його системою забезпечення економічної безпеки. Інформація, яку можна отримати за допомогою технологій, застосовуваних у своїй діяльності приватними детективами, може бути використана в системі управління підприємством. У тому числі для вирішення ряду ключових завдань від яких в значній мірі залежить ефективність функціонування підприємства і його системи економічної безпеки. Особливо це важливо враховувати в даний час, коли вітчизняні підприємства здійснюють свою діяльність в інформаційній економіці. Від інформації багато в чому залежить успішна робота і розвиток підприємства. Технології детективної діяльності дозволяють здійснювати моніторинг процесів, що відбуваються у зовнішньому і внутрішньому середовищі підприємства і виявляти чинники загроз на ранніх згряях їх формування. Їх можна використовувати для вирішення важливих завдань з управління підприємством і забезпечення його економічної безпеки.

По-перше, отримана приватними детективами достовірною і в достатньому обсязі інформація про процеси, що відбуваються в економіці і існуючих факторах загроз необхідна для здійснення комплексного планування в тому

числі для розробки стратегії і оперативного планування діяльності підприємства і його системи економічної безпеки.

По-друге, своєчасне отримання інформації про існуючі і знову з'являються загрози, які існують у зовнішньому і внутрішньому середовищі дозволяє своєчасно вжити адекватних заходів з протидії їм.

По-третє, інформація, отримана приватними детективами може бути використана для побудови ефективних механізмів взаємодії з правоохоронними органами, партнерами по бізнесу та споживачами продукту підприємства.

По-четверте, технології детективної діяльності можна використовувати для проведення розслідувань подій, що сталися на підприємстві.

По-п'яте, методи приватної детективної діяльності можна використовувати для вивчення контрагентів з метою визначення ступеня їх надійності.

Впровадження технологій приватної детективної діяльності в діяльність систему економічної безпеки підприємства є багатостороннім складним процесом. Починати цю діяльність необхідно з аналізу діючої системи економічної безпеки з метою визначення ступеня її адекватності тим загрозам для діяльності підприємства які існують в даний час, а також тим загрозам які можуть з'явитися у майбутньому. Для цього фахівці з економічної безпеки повинні проаналізувати всі фактори загроз для діяльності підприємства і його економічної безпеки, які існують, а також спрогнозувати їх можливу трансформацію і поява нових загроз в найближчій і віддаленій перспективі. Вони повинні так само об'єктивно оцінити здатність діючої системи економічної безпеки ефективно протидіяти всім загрозам зовнішнього і внутрішнього середовища. І тільки після цього приймається рішення про впровадження інновації у вигляді технології приватної детективної діяльності в систему економічної безпеки підприємства.

Для того, щоб використовувати приватних детективів в системі економічної безпеки підприємства необхідно здійснити наступні заходи:

- розробити нову структуру служби економічної безпеки підприємства в якій передбачити підрозділ інформаційно-аналітичного забезпечення, до складу якого повинні входити фахівці приватної детективної діяльності;

- розробити положення про детективне відділення служби економічної безпеки підприємства в якому необхідно чітко визначити призначення, завдання, організаційно-штатну структуру, кількісно-якісні параметри персоналу, інженерно-технічне оснащення, фінансування і систему заохочення за хорошу роботу;

- розробити механізм управління детективним відділенням;

- сформулювати механізм взаємодії приватних детективів з суб'єктами системи економічної безпеки підприємства: керівниками і співробітниками всіх структурних підрозділів підприємства, а також зі співробітниками правоохоронних органів, службами безпеки партнерів по бізнесу, громадськими організаціями, активістами та громадянами, які володіють корисною для проведення розслідування інформацією;

– розробити і затвердити, після проведення необхідної юридичної експертизи, необхідну нормативну базу яка регламентує діяльність приватних детективів в системі економічної безпеки підприємства;

– розробити систему підвищення кваліфікації співробітників детективного підрозділу служби безпеки підприємства;

– забезпечити детективне підрозділ сучасними технічними засобами, застосування яких не заборонено чинним законодавством України;

– розробити організаційно-штатну структуру детективного відділення служби економічної безпеки підприємства;

– розробити функціональні обов'язки співробітників детективного відділення служби економічної безпеки підприємства;

– розробити і затвердити інструкції регламентують різні види діяльності детективного відділення служби економічної безпеки підприємства;

– розробити систему стимулювання діяльності співробітників детективного підрозділу служби економічної безпеки підприємства.

Важливим напрямком в діяльності по використанню технологій приватної детективної діяльності є модернізація одного з основних компонентів системи економічної безпеки підприємства - його штатної служби безпеки.

Модернізація штатної служби безпеки підприємства в результаті якої в її структуру має бути включено детективне відділення має ключове значення для ефективного використання технологій приватної детективної діяльності в системі економічної безпеки.

Детективне відділення призначене для здійснення пошуку та аналізу інформації про процеси, що відбуваються у зовнішньому і внутрішньому середовищі, необхідної для забезпечення стабільної роботи, розвитку і економічної безпеки підприємства. Структура детективного відділення повинна включати:

–детективну групу в складі 2 осіб (старший детектив і детектив);

–аналітичну групу в складі 2 осіб (аналітик і фахівець інформаційних технологій).

Запропонований варіант структури детективного відділення може бути змінений в залежності від розмірів підприємства, сегмента економіки де воно здійснює свою діяльність, прибутковості і наявності загроз для його діяльності та економічної безпеки.

Детективна група призначена для проведення, в заході своєї компетенції, розслідувань подій, які відбулися на підприємстві, здійснення моніторингу процесів, які відбуваються у зовнішньому і внутрішньому середовищі. Основними завданнями детективної групи є:

– здійснення цільового пошуку інформації, необхідної топ менеджерам для прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень з розвитку і підвищенню конкурентоспроможності підприємства в умовах високої невизначеності процесів, які відбуваються в економіці та суспільно-політичного життя держави;

– підготовка фахівцями аналітичної групи для те менеджерів підприємства на основі отриманої детективами інформації аналітичних документів, які

розкривають стан і можливі сценарії розвитку ситуації в сегментах економіки в яких здійснює свою діяльність підприємство;

- здійснення детективами цільового пошуку інформації про можливі підготовки рейдерського захоплення підприємства з метою здійснення своєчасних і адекватних попереджувальних заходів щодо недопущення реалізації злочинних планів недобросовісних конкурентів, корумпованих чиновників і організованих злочинних угруповань;

- здійснення детективами перевірки кандидатів для прийому на роботу і в першу чергу на посади, пов'язані з комерційною таємницею, інтелектуальною власністю, інноваційною діяльністю, фінансами, технологіями і стратегічному розвитку підприємства;

- проведення спеціальних заходів щодо попередження злочинних посягань щодо власників, топ менеджерів підприємства і членів їх сімей;

- проведення детективами заходів з протидії конкурентної розвідки;

- активну участь в проведенні комплексу заходів щодо забезпечення надійності співробітників підприємства;

- здійснення перевірки контрагентів і партнерів по бізнесу;

- вивчення переваг споживачів продукції підприємства.

На посаді детектива в системі економічної безпеки підприємства доцільно використовувати фахівців у сфері безпеки, що мають практичний досвід приватної детективної діяльності, а також досвід служби в оперативних підрозділах МВС, СБУ і УДО. З огляду на складність і специфіку роботи приватних детективів в системі економічної безпеки підприємства доцільно кандидатів на цю посаду в обов'язковому порядку направити на профільні курси підвищення кваліфікації. Це дозволить майбутньому детективу служби економічної безпеки підприємства зрозуміти основи економіки підприємства і ведення бізнесу, вивчити сучасними загрозами в сфері економіки, ознайомиться з призначенням, завданнями, структурою, технологіями та кадровим складом служби економічної безпеки підприємства.

Інформаційно-аналітична група детективного відділення служби безпеки підприємства призначена для обробки інформації отриманої детективами і підготовки аналітичних документів, необхідних для прийняття оптимальних управлінських рішень власниками і топ менеджерами підприємства. Основними завданнями інформаційно-аналітичної групи є:

- проведення аналізу, систематизації та оцінки інформації, отриманої детективами підприємства в процесі планового і цільового моніторингу процесів, які відбуваються у зовнішньому і внутрішньому середовищі;

- підготовка аналітичних документів для власників і топ менеджерів підприємства розкривають сучасний стан економіки, процеси, що відбуваються на ринки, всі можливі зміни і тенденції, які впливають або можуть вплинути на діяльність підприємства в найближчій і віддаленій перспективі;

- здійснення, за завданням керівників підприємства, проведення цільових досліджень окремих подій і явищ на ринку, які можуть вплинути на діяльність підприємства і стан його економічної безпеки;

–проведення з використанням сучасних інформаційних технологій постійного і активного моніторингу інтернет простору з метою виявлення нових можливостей для розвитку підприємства, а також виявлення на ранніх стадіях ознак формування можливих загроз для його діяльності та економічної безпеки;

–визначення ступеня адекватності системи економічної безпеки підприємства рівню сучасних загроз зовнішнього і внутрішнього середовища і на основі проведеного аналізу здійснення розробки пропозицій щодо модернізації системи економічної безпеки;

–проведення порівняльного аналізу технічного оснащення підприємства, застосовуваних технологій, якості та конкурентоспроможності продукту, виробленого підприємствам і його головних конкурентів;

–здійснення постійного загального і цільового моніторингу в мережі інтернет з метою своєчасного виявлення нових тенденцій і інноваційних рішень, які стосуються технічного оснащення, застосовуваних технологій і випускається підприємством;

–підготовка для розробників стратегії підприємства аналітичних довідок з прогнозом можливого розвитку процесів в економіці і насамперед в тому її сегменті де здійснює свою діяльність дане підприємство;

–аналіз і оцінка інформації про результати діяльності структурних підрозділів підприємства і їх керівників, підготовка аналітичних записок по цій темі керівнику підприємства.

Формування інформаційно-аналітичної групи є однією з найбільш складних завдань яку необхідно вирішити в ході модернізації служби економічної безпеки підприємства яка здійснюється з метою впровадження в її діяльність технологій приватної детективної діяльності. Це в першу чергу обумовлено складністю з комплектування посади аналітика.

Аналітик призначений для систематизації, аналізу та оцінки інформації, наданої детективами системи економічної безпеки підприємства. І на цій основі здійснювати підготовку керівникам підприємства і його системи економічної безпеки аналітичних доповідей і довідок про стан і прогнози розвитку процесів зовнішнього і внутрішнього середовища які впливають або можуть вплинути на діяльність підприємства в даний час, а також в найближчій і віддаленій перспективі. Фахівців цього профілю вітчизняні вищі навчальні заклади в даний час не готують. Тому дуже важливо сформувати модель аналітика, зрозуміти які функції він повинен виконувати і для цього яке у нього має бути освіта і досвід роботи. З огляду на, що аналітик буде працювати в системі економічної безпеки підприємства він повинен добре представляти особливості економіку підприємства, розуміти природу сучасних загроз в сфері економіки, володіти сучасними інструментами інформаційно-аналітичної роботи, знати специфіку діяльності системи економічної безпеки підприємства, її основні компоненти, які вирішуються завдання і використовувані технології. Знайти професіонала, який володіє такими знаннями, вміннями та навичками дуже складно. Найбільшими перепонами всього для посади аналітика підходить людина з вищою економічною освітою, який має досвід роботи в системах

економічної безпеки банків і підприємств, а також в аналітичних підрозділах органів державної влади, а також МВС, СБУ.

Спеціаліст інформаційних технологій інформаційно-аналітичної групи призначений для експлуатації сучасного АТ устаткування і технологій з метою активного використання інтернет ресурсів для пошуку, обробки, систематизації та накопичення інформації необхідної для забезпечення ефективної роботи підприємства і його системи економічної безпеки. Складність в комплектуванні посади спеціаліста інформаційних технологій обумовлено тим, що він повинен бути не тільки хорошим фахівцем в області АТ технологій, але також знати специфіку роботи підприємства, технології, які воно використовує і продукт, який випускає, зовнішні і внутрішні загрози для його діяльності та специфіку системи економічної безпеки. Без знання і розуміння специфіки роботи підприємства і його системи економічної безпеки фахівець інформаційних технологій не зможе здійснювати ефективну взаємодію з іншими фахівцями і підрозділами системи економічної безпеки підприємства, а це в кінцевому підсумку не дозволить отримати синергетичний ефект при здійсненні комплексної протидії загрозам зовнішнього і внутрішнього середовища. Вихід із цього становища може бути тільки один. На посаду спеціаліста інформаційних технологій доцільно запросити висококваліфікованих фахівців в сфері АТ технологій із наступним їхнім навчанням на курсах підвищення кваліфікації за фахом "Організація комплексного забезпечення економічної безпеки підприємств в сучасних умовах"

Результативність роботи відділення інформаційно-аналітичного забезпечення служби економічної безпеки підприємства багато в чому залежить від механізму взаємодії. Тільки ефективний механізм взаємодії дасть можливість раціонально використовувати всі власні ресурси підприємства в інтересах забезпечення економічної безпеки підприємства. І що дуже важливо дозволить скоординувати діяльність детективів, аналітиків та інших фахівців у сфері безпеки інтересах для комплексної протидії всім загрозам зовнішнього і внутрішнього середовища.

В основі механізму взаємодії має бути погодження інтересів власників, топ менеджерів, керівників структурних підрозділів і всього персоналу підприємства. Важливо, щоб ці інтереси були спрямовані на розвиток підприємства, підвищення його прибутковості, конкурентоспроможності та економічної безпеки. Якщо така спрямованість є в свідомості кожного, не залежно від займаної посади, співробітника підприємства то механізм взаємодії буде ефективно функціонувати. Використовуючи механізм взаємодії відділення інформаційно-аналітичного забезпечення може зі свого боку забезпечувати кожен структурний підрозділ необхідною інформацією необхідної для забезпечення його стабільної роботи і розвитку. І в той же час фахівці відділення інформаційно-аналітичного забезпечення в свою чергу також, в разі необхідності, можуть звертатися до структурних підрозділів для отримання експертних оцінок за профілем їх діяльності. Особливо важливо така взаємодія приватним детективам при проведенні внутрішніх розслідувань подій, що трапилися на підприємстві.

З метою забезпечення ефективного використання технологій приватної детективної діяльності в системі економічної безпеки необхідно створити відповідний механізм управління, за допомогою якого можна керувати діяльністю детективів. Механізм управління детективною діяльністю - це сукупність нормативно-правових актів що регламентують детективну діяльність, функціональних обов'язків і повноважень суб'єктів детективної діяльності, а також методів управління і технічних засобів управління. Для того, щоб механізм управління ефективно функціонував необхідно в першу чергу підпорядкувати детективне відділення безпосередньо начальнику служби економічної безпеки підприємства.

Начальник служби економічної безпеки повинен здійснювати підбір кадрів на посади детективного відділення, організувати підвищення їх кваліфікації і необхідне фінансове і матеріально-технічне забезпечення. Він повинен також здійснює керівництво і нести відповідальність за результати роботи детективів. Володіючи інформацією про стратегію підприємства та оперативному управлінні з її реалізації, а також отримуючи вказівки його керівника про пошук необхідної інформації для прийняття правильних рішень з розвитку бізнесу начальник служби економічної безпеки ставить конкретні завдання детективам в інтересах розвитку і забезпечення безпеки підприємства. організовує всебічне забезпечення їх виконання, здійснює координацію з керівниками структурних підрозділів підприємства і зовнішніми організаціями в тому числі з представниками правоохоронних органів (МВС, СБУ), а також з суб'єктами недержавної системи безпеки України і підрозділами безпеки партнерів по бізнесу.

З огляду на, що проведення розслідувань подій, що сталися на підприємстві, пошук інформації про можливі загрози для діяльності підприємства, його персоналу та керівникам можуть супроводжуватися серйозними ризиками для життя і здоров'я приватних детективів начальник служби безпеки повинен здійснювати в режимі онлайн постійний контроль за ходом розслідувань і бути готовим надати необхідну допомогу детективам в разі виникнення небезпечної ситуації. Слід зазначити, що специфіка діяльності детективів вимагає дотримання високого рівня конфіденційності. Тому про хід і результати проведеного розслідування пригоди, яка сталася на підприємстві детективи доповідають безпосередньо начальнику служби економічної безпеки. Так само вони надходять і при отриманні інформації про виникнення загрози для діяльності підприємства і його стану економічної безпеки.

Використання технологій приватної детективної діяльності є інноваційним рішенням, яке дозволить підвищити ефективність функціонування системи економічної безпеки по активній протидії існуючим та можливим загрозам економічної безпеки підприємства.

Література:

1. Захаров О. І. Інновації в системі економічної безпеки підприємства. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. № 3(51). С. 96-104.

2. Захаров О. І. Інноваційний менеджмент у сфері економічної безпеки. *Зовнішня торгівля. Економічна безпека*. 2012. № 9. С. 39-45.
3. Захаров О. І. Механізм взаємодії в системі управління комплексним забезпеченням економічної безпеки. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. № 43. Ч.1. С. 49-58.